WYDANIE PORANNE.

»GŁOS NARODU« wychodzi dwa razy dziennie, o godz. 9-tej rano i o godz. 6-tej wiecz. W niedzielę i święta uroczyste raz na dzień, rano.

PRENUMERATA wynosi W Krakowie: miesięcznie kor. 2, kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal. Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie niemieckiem: kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwurazową wysyłkę dziennie DOPŁACA SIĘ 60 hal. miesięcznie Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik polityczny, założony w r. 1893 przez Józefa Rogosza.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupré.

CENA hal.

Osobna prenumerata na wydanie poranne wynosi miesięcznie w miejscu 1 z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer poranny 4 h., wieczorny 10 h. Listy pieniężne i przekazy na prenumeratę i inseraty, franco do Administracji »Głosu Narodu«. — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchji i w państwie niemieckiem. Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej.— Rękopisów redakcja nie zwraca. Adres Red.: Ul. św. Krzyża l. 7. Adres tel. »Głos Narodu« Kraków. Telefon Nr. 190

Nr. 271 Kraków, Czwartek dnia 12 Października 1905 r. Rok XIII.

Z Moskwy.

Moskwa 12 października. (Pet. aj. tel.) W większej części warsztatów robotnicy zaprzestali wczoraj wieczorem pracować. Urzędnicy elektrycznego tramwaju strejkują dalej. — Strejk grozi także drugiemu Towarzystwu tramwajowemu. Robotnicy dzielnicy, położonej po drugiej stronie miasta, nie zgadzają się na strejk. Strejkujący przybywają w wielkiej ilości do tej dzielnicy i starają się opornych zmusić do zawieszenia pracy. Policja rozprószyła robotników, namawiających do zawieszenia pracy. Inżynierowie miejscy uchwalili nową deklarację, w której żądają natychmiastowego zbadania żądań robotników i ich rychłego spełnienia, oraz protestują przeciw używaniu przemocy wobec robotników i przeciw wydalaniom z powodu strejku.

Moskwa 12 października. Strejk przybiera coraz większe rozmiary. Robotnicy kilku fabryk zmusili część robotników w warsztatach kolejowych do porzucenia pracy. Warsztaty te obsadzono wojskiem. Zecerzy protestują przeciw twierdzeniu, jakoby brali udział w rozruchach, postanowili nie wychodzić z domu i nie pojawiać się więcej grupami na ulicach.

Moskwa 12 października (Pet. aj. tel.). Ogłoszone urzędowe sprawozdanie wylicza szczegółowo wszystkie starcia tłumów z policją i wojskiem w dniach 6, 7, 8, 9 i 11 b. m. Komunikat podnosi, że w starciach nikt (?) nie utracił życia. Ruch strejkowy nie jest ruchem ekonomicznym, lecz politycznym, jako demonstracja robotników przeciw ordynacji wyborczej Dumy.

Petersburg 12 października. (Tel. wł.) Bezrobocie zecerów w Moskwie trwa w dalszym ciągu. Układy między właścicielami a pracującymi rozbiły się.

W s z y s t k i e f a b r y k i i w a r s z t a t y s t a n ę ł y.

Wczoraj strejkujący zmusili jedną z fabryk do wstrzymania ruchu. Tłum napadł na pracujących i po jednogodzinnej walce zmusił ich do zaprzestania robót. W starciu raniono jednego robotnika i kilku policjantów.

Petersburg 12 października. (Tel. wł.). Według doniesień z Moskwy, położenie jest tam c i ą g l e n a p r ę ż o n e, gdyż układy między robotnikami a pracodawcami nie wydały jeszcze żadnych rezultatów. Nadto na ulicach zaczynają występować na pierwszy plan podejrzane żywioły, które rozpoczynają plądrowanie magazynów i sklepów. Wczoraj przyszło do starcia między policją a rzezimieszkami, którzy opanowali jeden wagon tramwajowy i wozili się nim po mieście.

Petersburg 12 października. (Tel. wł.) Wczoraj zastrejkowali w Moskwie r o b o t n i c y k o l e i m o s k i e w s k o - b r z e s k i e j.

Moskwa 12 października. (Tel. wł.) Wczoraj popołudniu i n t e r w e n j o w a ł o w o j s k o, **strzelając kilkakrotnie** do demonstrantów. Zginęło 5 robotników i kilku policjantów.

Londyn 12 października. (Tel. wł.) Ostatnie wiadomości z Moskwy są c o r a z b a r d z i e j a l a r m u j ą c e. Okazuje się, że Moskwa, spokojna podczas wojny, obecnie stała się ogniskiem a g i t a c j i r e w o l u c y j n e j, p r o w a d z o n e j p l a n o w o i w s z e r o k i c h r o z m i a r a c h.

Rozszerzanie się strejków.

Moskwa 11 paźdz. (Pet. aj. tel.) Z prowincji donoszą o rozruchach i niepokojach w wielu miejscach Rosji środkowej.

Londyn 12 października. (Tel. wł.). Według doniesień z Moskwy, r u c h r e w o l u c y j n y r o z s z e r z a s i ę na prowincje, obejmując coraz to nowe miasta. W rozszerzaniu się tem ujawnia się j e d n o l i t a o r g a n i z a c j a, zmierzająca do wywołania s t r e j k u p o w s z e c h n e g o w wszystkich centrach Rosji.

Armja mandżurska.

Londyn 12 października. (Tel. wł.) Z Mandżurji donoszą, że armja mandżurska znajduje się w z u p e ł n e m r o z p r ę ż e n i u. Wobec tego rząd wacha się rozpocząć przewóz żołnierzy do Rosji, gdyż żywioł ten niespokojny może się stać bardzo poważnym rozsadnikiem agitacji rewolucyjnej.

Kronika.

KRAKÓW, 12 października.

W Resursie urzędniczej odbędzie się w niedzielę dnia 15 b. m. wieczorek wokalno-muzyczny, urządzony staraniem komitetu młodzieży, na dochód budowy pomnika Tadeusza Kościuszki, Bilety dla gości wprowadzonych przez członków Resursy, nabywać można po cenie 70 hal. przy wejściu na salę. — Miejsca stojące po 20 hal. Początek o godzinie 6-tej wieczorem.

W sprawie Angelusa dziś po odczytaniu szeregu pytań, postawionych sędziom przysięgłym, rozpoczną się wywody prokuratora i obrońców. Werdykt i wyrok może zapaść dziś bardzo późnym wieczorem, lub jutro około południa.

Ze spraw sądowych. W poniedziałek w tutejszym sądzie krajowym karnym przed trybunałem sędziów przysięgłych odbędzie się rozprawa przeciw Mikołajowi Kaniewskiemu, o zbrodnię zamordowania swej żony Rozalji w dniu 20 sierpnia b. r. w hotelu Warszawskim.

Reforma szkół ludowych *N. W. Tagblatt* **ogłasza postanowienia nowego regulaminu dla szkół ludowych i wydziałowych, który w najbliższych dniach będzie ogłoszony. Godne uwagi są następujące reformy, zawarte w tym regulaminie: Jako przedmioty nadobowiązkowe, mogą być wprowadzone: w szkołach ludowych: gra na skrzypcach, nauka zręczności dla chłopców, roboty ogrodnicze dla chłopców i dziewcząt; w szkołach wydziałowych: oprócz nauki zręczności dla chłopców i gospodarstwa dla dziewcząt, stenografja, pisanie na maszynie dla obojga płci, rozmaite gry dla młodzieży, oraz ślizgawka i nauka pływania.— Rada szkolna krajowa ma wydać odpowiednie przepisy i wypracować wzorowy plan nauki. Projektowanem jest dalej powołanie do życia instytucji lekarzy szkolnych. Nowy regulamin mówi także o ćwiczeniach, mających na celu przyzwyczajenie młodzieży do rychłego opróżnienia budynku szkolnego na wypadek pożaru. Główne ferje będą rozszerzone na dwa miesiące. Dla dzieci umysłowo niezupełnie rozwiniętych, ma być utworzona osobna klasa. — Projektowane są też częstsze konferencje.**

Powyższe rozporządzenie pojawi się w sobotę w *Dzienniku ustaw państwowych.* **Obowiązuje ono wszystkie kraje, z wyjątkiem Galicji, dla której zostanie wydane osobne rozporządzenie.**

W drodze do szpitala, zmarła wczoraj 20-toletnia Marja Wiśniowska, pomocnica murarska z Prądnika białego, która zachorowała ciężko na tyfus brzuszny. — Zwłoki na polecenie lekarza miejskiego, przewieziono do domu przedpogrzebowego.

Zgubiono w Krakowie w dniu wczorajszym 100 koron w jednym banknocie, banknot na 10 koron, zegarek niklowy, 2 psy i jeden rękaw od zarzutki.

Rewizja sanitarna placu Szczepańskiego, odbyta wczoraj, wykazała tam wielki nieporządek i niechlujstwo. Komisja zarządziła usunięcie z placu fabryki kiszonej kapusty, kapustę bowiem szatkowano tam w bramach i kiszono na miejscu na placu, nie posługując się wcale piwnicami

Z spraw miejskich. Sekcja I ekonomicznej Rady miasta obradowała wczoraj wieczorem nad sprawami powiększenia miejskiej straży pożarnej, oraz nad powiększeniem zakładu czyszczenia miasta. Powiększenie straży pożarnej ma być uskutecznione kosztem 15 000 koron rocz., powiększenie zakładów czyszczenia kosztem 7.000 koron rocznie. — Odnośne wnioski przedłożone zostaną na jednem z najbliższych posiedzeń pełnej Rady.

Zasadnicze zmiany na kolejach.

Od pewnego czasu wśród naszych kolejarzy krążą uporczywe pogłoski o tem, jakoby w niedalekiej przyszłości zanosiło się na jakieś gruntowne zmiany w kolejnictwie galicyjskiem.

Przed paru dniami wiedeńska *Polnische Correspondenz* **zanotowała pogłoskę, obiegającą w interesowanych kołach w Krakowie, jakoby rząd centralny zamierzał znieść istniejące w Galicji trzy dyrekcje kolejowe, a zarząd komunikacji krajowej przenieść do Wiednia.**

Pogłoska zanotowana przez *Poln. Koresp.*, **wymaga pewnego uzupełnienia. — Jak nas bowiem informują w danej kwestji z kół urzę-**

dników krakowskiej dyrekcji, krążą tam rzeczywiście przypuszczenia o zasadniczych zmianach, jakie zajść mają w Galicji wkrótce po upaństwowieniu kolei Północnej.

Mianowicie istnieje podobno zamiar zniesienia dyrekcji krakowskiej i stanisławowskiej, a jednocześnie zamienienia lwowskiej na centralną dyrekcję krajową, której podlegałyby wszystkie koleje państwowe w Galicji. Natomiast w Krakowie, Stanisławowie i kilku innych jeszcze miastach, gdzie tego okaże się potrzeba, mają powstać inspektoraty kolejowe, naturalnie ze znacznie mniejszym zakresem władzy i działalności, aniżeli obecne trzy dyrekcje.

Rzecz prosta, że obchodzi ta sprawa w wysokim stopniu i nasze miasto, gdzie przecież mieszka około 500 rodzin kolejarzy. Gdyby bowiem w miejsce dzisiejszej dyrekcji utworzono w Krakowie tylko inspektorat, za jednym zamachem przeniesionoby mnóstwo urzędników dyrekcyjnych do Lwowa przedewszystkiem, do biur owej projektowanej centralnej dyrekcji krajowej, a część do różnych miast prowincjonalnych, w których powstałyby inspektoraty.

I to właśnie, nieuniknione na wypadek zrealizowania owych planów, ruszenie z miejsca setek rodzin, zasiedziałych w Krakowie od dawna i związanych z miastem rozmaitymi węzłami — niepokoi dziś bardzo koła kolejarzy tutejszych.

Ile zaś prawdy jest w samej pogłosce — na razie nie wiadomo.

TELEGRAMY.

Fejervary w Wiedniu.

Budapeszt 11 października. Oprócz bar. Fejervarego, wczoraj popołudniu odjechali do Wiednia także ministrowie spraw wewnętrznych Kristoffy i sprawiedliwości Lanyi.

Djety posłów węgierskich.

Budapeszt 12 października. Komisja ekonomiczna sejmu odbyła wczoraj pod przewodnictwem prezydenta Izby Justa konferencję, na której uchwalono wypłatę posłom djet za miesiąc listopad. Prezydent polecił kasom państwowym, by dostarczyły odpowiednich funduszów.

Demonstracje na Morawach.

Prościejów 12 października. Onegdaj wieczorem odbyło się tu zgromadzenie ludowe z powodu ostatnich zajść w Bernie. Po zgromadzeniu odbyła się demonstracja, podczas której wybijano szyby w domach niemieckich, żydowskich a także w kilku czeskich. Wojsko rozproszyło tłumy. Kilka osób było rannych, z tych jedna ciężko. — Żandarmerję w kilku miejscach obrzucono kamieniami. Interwencji władz politycznych należy zawdzięczać, że wojsko nie zrobiło użytku z broni palnej. — Demonstracje trwały aż do północy.

Ze spraw czesko-niemieckich.

Praga 12 października. Stronnictwa niemieckie odbyły wczoraj konferencję, i obradowały do nocy nad stanowiskiem w Sejmie. Uchwalono zająć stanowisko wyczekujące, a z żądań na pierwszem miejscu wymieniać: utworzenie kuryj narodowych z prawem *veto*, oraz zniesienie sądu czeskiego w Trutnowie.

Salzburg 12 października. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu pos. Stelzi i tow. postawili wniosek, aby ze względu na żądania o węgierskie wojsko i prawno państwowe dążenia Czechów, które sprowadzić muszą upadek państwa, a zarazem przynoszą dotkliwe szkody ekonomiczne, wezwać rząd, by zażegnał grożące niebezpieczeństwo przez stanowczą interwencję i obstawał przy utrzymaniu niemieckiego języka w armji i przy ustawodawczem zaprowadzeniu niemieckiego języka państwowego w Austrji.

Szwecja i Norwegja.

Sztokholm 12 października. Specjalna komisja parlamentu dla umowy karlsztadzkiej uchwaliła wczoraj jednomyślnie przyjęcie umowy.

Sztokholm 12 października. Wczoraj wydano rozkaz uwalniający powołanych do służby marynarzy i cofający z granicy zachodniej wysłane tam wojsko.

Cholera w Królestwie.

Petersburg 12 października. (P. a. t.) W gubernji łomżyńskiej od 9 do 10 b. m. stwierdzono 5 wypadków cholery, w tem 2 śmiertelne.

Gabinet ministrów.

Berlin 12 października (Tel. wł.) z Petersburga donoszą, że hr. **Witte otrzymał już polecenie utworzenia gabinetu ministrów.** W gabinecie tym tekę ministerstwa spraw zagranicznych ma objąć **nie hr. Lamsdorf, lecz Izwolskij.** Ten ostatni przebywa jeszcze w Kopenhadze, ale przed kilku dniami otrzymał już wezwanie do stawienia się w Petersburgu.

Feldkirch 12 października. Zmarł tu poseł do Rady państwa, Drexel.

Tokio 12 października. Telegram z Moji donosi, że okręt angielski »Leho« najechał około Szantungu na minę. Brak 15 osób.

WYDAWCA: *Dr ANTONI BEAUPRÈ.*
REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY:
JAN GRZYWIŃSKI.

Drukarnia „Głosu Narodu“ w Krakowie pod zarządem S. Szembeka

KURSY TELEGRAFICZNE.

WIEDEN 11-go październ. — (Giełda pop.). — Godzina 8·—. — Marki 117·52, Renta majowa 100·40, Węg. renta koronowa 96·10 Akcje austr. zakładu kredyt. 678.75 Akcje węg. 789· Akcje Anglobanku 315·25 Akcje Unionbanku 578· Akcje Länderbanku 418· Akcje kolei państw. 682·25, Lombardy 89·—, Akcje fabryki broni 581·—, Akcje tytoniowe 366·—, Akcje Alpiny 539·25 Losy tureckie 146·50, Ruble 253·75.

Usposobienie. — Po bezochotnym przebiegu zamknięcie na budapeszteńskie i berlińskie kupna arbitrage ustalone. Węgierska renta koronowa 96·25.